

План-конспект урока

по якутскому языку как государственный 6 класс

Автор: Лебедева Н.И, учитель якутского языка и литературы

Тема: Солбуйар аат-сана чааһа

Сыала: Солбуйар аат өйдөбүлүн ингэри

Соруктар:

1. Солбуйар ааты атын сана чаастарыттан морфологическай бэлиэтинэн, уратытынан араарарга уорэти
2. Күннээҕи олоххо таба туттарга сатабылы ингэри
3. Тыл баайын кэнэти

Туттуллар тэрил: Компьютер, проектор, презентация матырыйаала

1 Тэрээһин

Үтүө күнүнэн, оҕолоор!

Урукпутун саҕалыабын.

Сана чаастарын ханнык үөрэх салаатыгар үөрэтэбитий? (морфология)

-Соп. Салгыы истэбит:

Предметы аатынан ааттаабакка

Мин, эн, кини, бу диэн этиэхпитин сөп.

Дьэ бу туох туһунан эттим мин?

-Саамай сөп.

Ол аата биһиги бүгүн морфология ханнык сана чааһын үөрэтэр эбиппитий?

- Солбуйар аат. (оҕолор эппиэттэрэ)

(тэтэрээккэ чыыһыланы уонна теманы суруттарыы)

Солбуйар аат – сана чааһа

2. Сана теманы үөрэтии.

Быраабыланы таһаарыы: Аат тыл, даҕааһын аат уонна ахсаан аат оннугар туттуллар сана чааһа солбуйар аат дэнэр. Кини чопчу суолтата кэпсэтииттэн эбэтэр тиэкис ис хоһоонуттан өйдөнөр.

Вова бииргэ үөрэнэр уолуттан сана кинигэ уларсан кэллэ.

Ыйытыларбар хоруйдаан:

- Ким (Вова)
- Кимтэн уларыста? (уолуттан)
- Ханнык кинигэни уларыста? (Саҕа)

- Көрүн эрэ, оџолор, ханнык тыллар оннуларыгар солбуйар ааттар туттуллубутгарый?
Вова, уолуттан, сана).

Солбуйар аат этии ханнык баџарар чилиэнэ буолар.

Солбуйар аат арааһа элбэх, олус киэнник туттуллар сана чааһа.

Билинни саха тылыгар солбуйар ааты уон көрүнгэ араараллар. 1. Сирэй солбуйар аат 2. Тардыылаах солбуйар аат 3. Бэйэни солбуйар аат 4. Ыйар солбуйар аат 5. Ыйытар солбуйар аат 6. Ыһаарыылаах солбуйар аат 7. Ыһаарыыта суох солбуйар аат 8. Түмэр-буолбат солбуйар аат 9. Түмэр солбуйар аат 10. Хомуур солбуйар аат

3. Чинэтии

Кинигэни кытта үлэ

Стр 61 Таблицанан үлэ

2 соруудах. Этиилэргэ солбуйар ааты туруоран ситэрэн аах. (карточканан)

Вася эттэ: “_____ хаартыскаҕа туьэрэрбин себулуубун”. Коля Аһаалтан ыйытта: “_____ Саахыматынан дьарыктанабын дуо?” Мин куоскам аата Мурик. _____ туун мээчигинэн оонньуурун туохтааҕар да ордорор. Валя, Света, Наташа театрға бараллар. Света эттэ: “Бугун _____ театрға барабыт”. Костя, Саша, Алена керудуергэ тураллар. Учууталлара ыйытта: “_____ тоҕо турабын?” Ваня уонна Сандал остолобуойга кэллилэр. _____ балык, алаады сиэн, кымыс иьэн дуоьуйан табыстылар.

3 соруудах. Стр 61 Эрч 110 Бэриллибит дабааһын ааттарынан этиилэрдэ онорун.

4 соруудах. Стр 62 Эрч 111. Сөптөөх солбуйар ааты туруоран суруйун.

Оџолоор урукпут тумуктэнэрэ кэллэ, бугунну уруктан эһиги туох сананы биллигитий? Туохха ыарыьаттыгыт? Тугу себулээтигит? Солбуйар аат туһунан туох сананы биллигит? Солбуйар аат олоххо туһалаах дуо? Туох туһалааьый?

Эрдэ тунэспит кумааьыбар хас биирдиигит толорон биэринг.

-Кэлэр уруктарға солбуйар ааты салгыы уорэтиэхпит.

7. Дьыьэ үлэ. Билигин дьыьэ үлэни сурунуу.

Солбуйар ааттаах биэс этиитэ уус-уран айымньыттан булан суруйан кэлээрин.

Оџолоор, урукка көхтөөхтүк кыттыбыккыт иһин махтанабын!